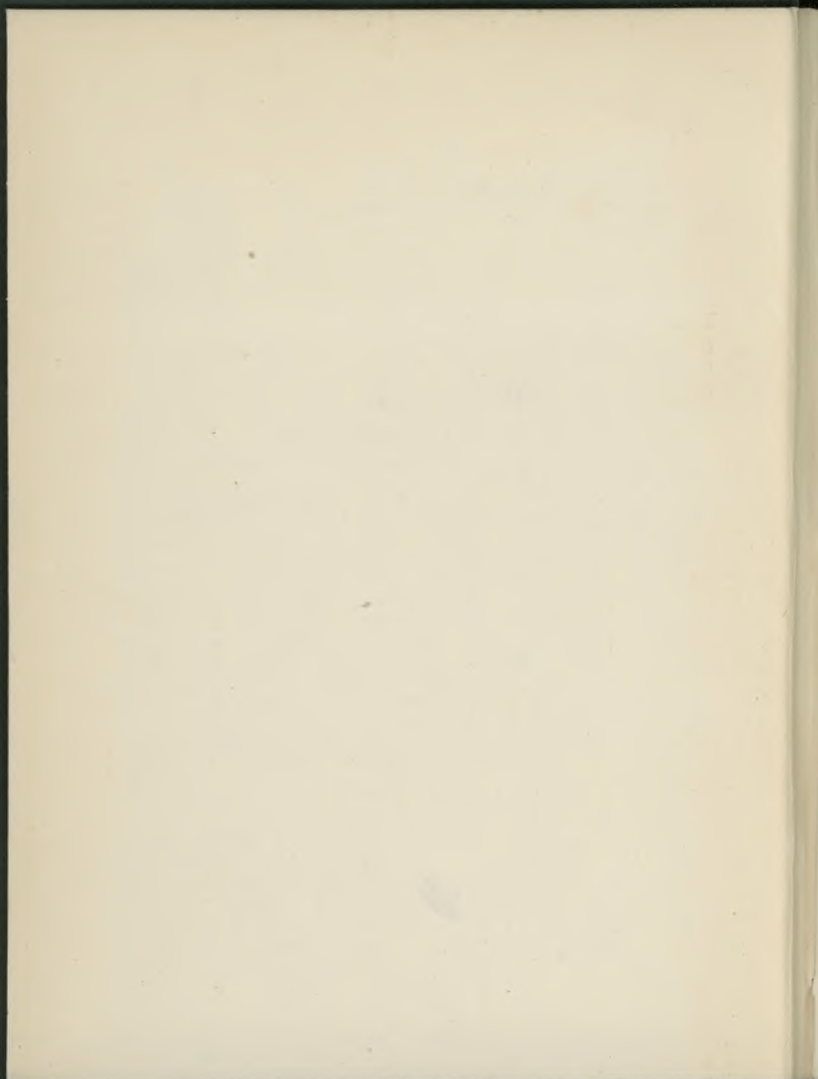
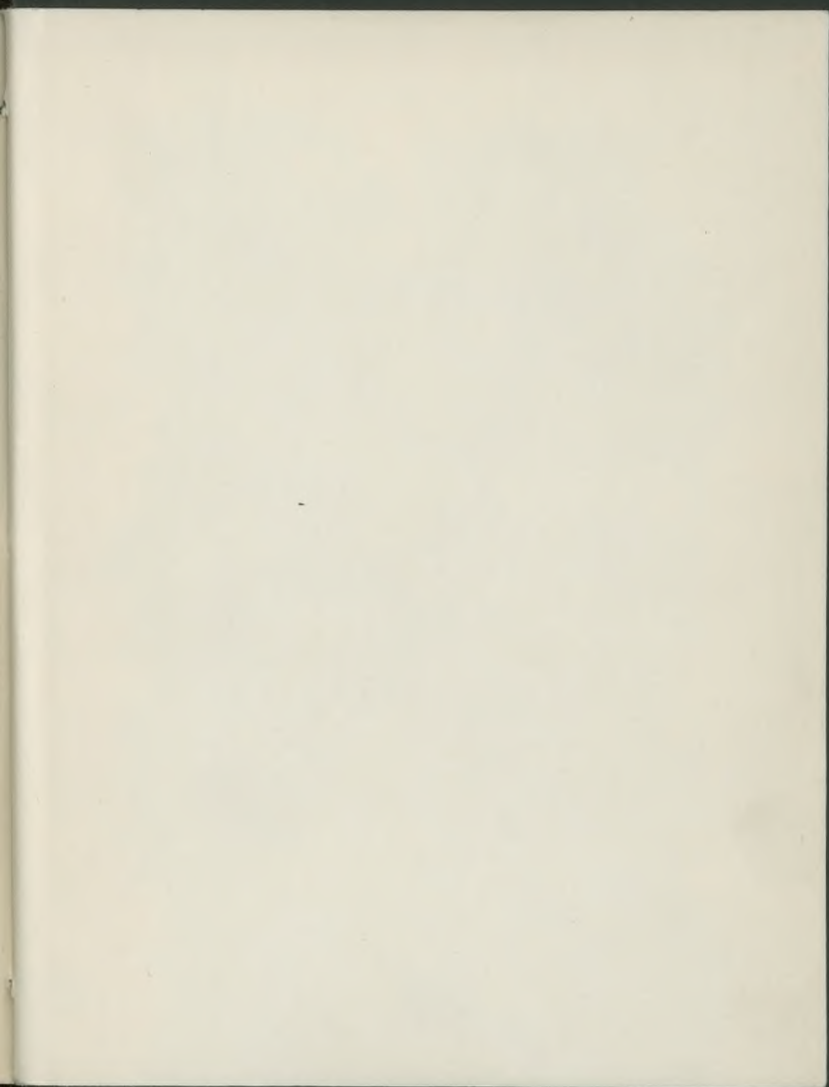
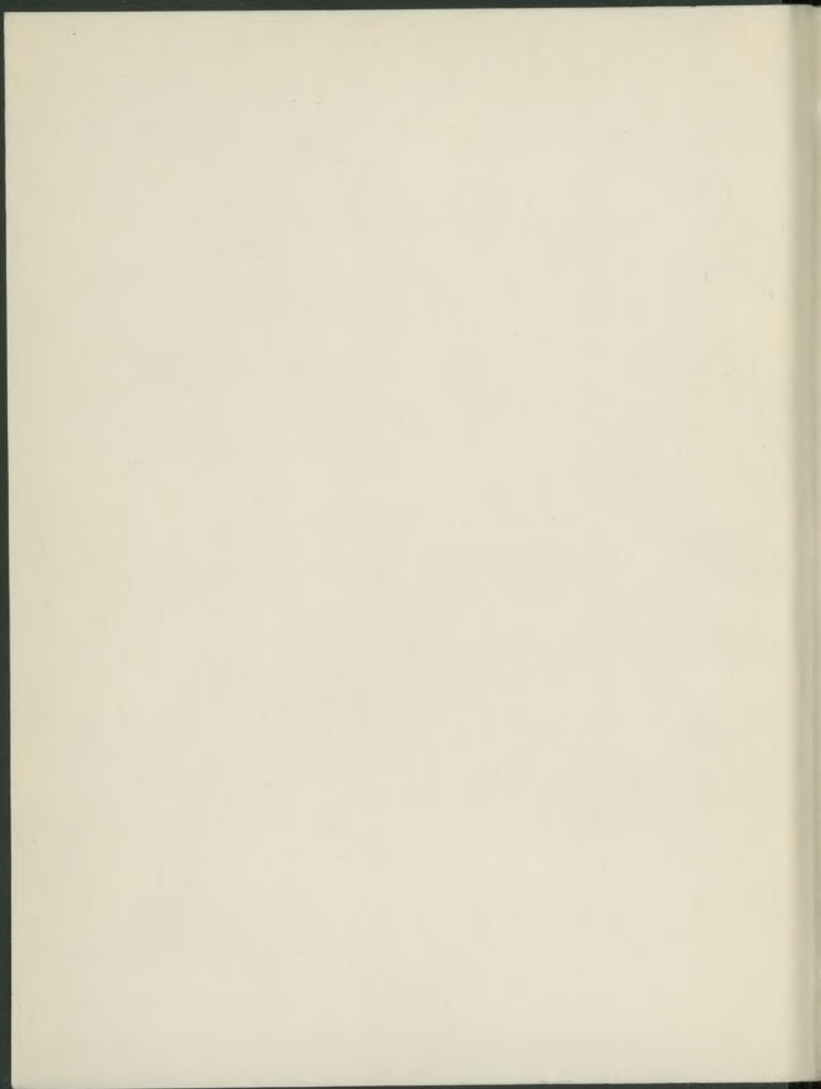

15.997/
9

1899

Nagy Lajos

15997/9

regénye:

Dunaparti
szerelem

Magyar elbeszélők

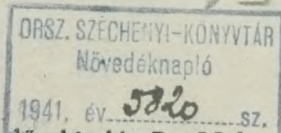
A

film SZINHÁZ *irodalom*

regénymelléklete

15.997/9

Felelős kiadó: Dr. Moharos Lajos

Centrum Kiadóvállalat rt. nyomása

DUNAPARTI SZERELEM

Demkő István, meg kell róla mondani az igazat, hazudozó ember. Hazudik ő, ok és terv nélkül, magáért a hazugságért. Mint ahogy a részeges iszik, noha már élvezni sem tudja az ital ízét. Érthetetlenül, kiismerhetetlenül, csodálatosan hazudik. Szóval nem olyan egyszerűen, hogy pontosan az ellenkezője lenne igaz annak, amit mond. Nem. Mert megtörtént már vele az is, hogy beállított a vendéglőbe s azt mondta a barátainak, hogy odakünn zuhog a zápor — és csakugyan zuhogott a zápor. Viszont már azt is megtette, hogy valakinek, még hozzá nőnek, aki az életkora iránt érdeklődött, negyvenötévesnek mondta magát, holott csak harminchat. Ugy hazudik ez a Demkő, hogy akik már ismerik, néha Demkónak, máskor Benkőnek szólítják, abban a föltevésben, hogy talán még a neve is hazugság.

Különben csinos ember, szépalakú, jól öltözködik, a kedélye derűs, el lehet képzelni, mennyire szeretik a nők. Most is udvarol egy anygali szép lánynak, Bogár Margitnak, még hozzá eredményesen, bár ezt megint csak nem lehet tudni, mivel ő, a hazudozó Demkő, dicsekszik a sikerrel. Tény, hogy már meg is kérte a leány kezét, sőt esküdözött neki, hogy mihelyt teheti, elveszi feleségül, tehát valószínű, hogy sohasem fogja elvenni. Csak úgy mellékesen:

ez a „mihelyt lehet” az örökségre vonatkozik. Ugyanis Demkő azt mondja, hogy van egy öccse, aki Indiában maharadzsza, egyébként súlyos beteg, már végrendelkezett s a fele vagyonát rá hagyja. Nem sokat, nem is keveset, körülbelül — Demkő úgy mondja, hogy körülbelül — húszmillió angol fontot.

Egy dunaparti kávéház terraszán ül Demkő, kettesben épen Bogár Margittal. Már tíz pere óta hallgatnak és nézik a sétálókat. És Demkő már öt pere óta nem hazudott. Igen, csak öt pere óta, mert ha tíz perce is már, hogy nem szólt, öt perccel előbb egy feltűnően elegáns, monoklis, felette vidámképű uriemberről ezt gondolta: Félévvel ezelőtt tízezer pengőt sikkasztott a Magyar Általános és Különös Bankban; a sikkasztást fölfedezték, de az uriember előkelő családja eligazította a dolgot. És amilyen megfoghatatlan hazudozó Demkő, az sem lehetetlen, hogy már megint igazat gondolt.

Mindegy, meghitten ülnek egymás mellett, csaknem egészen egymásra borulva, bámészkodnak, Demkő rajta felejtí a szemét egy-egy szép nőn, Margit inkább a férfiakat vizsgálja. Ha valaki nagyon mulatságos, akár a feszesen hetyke járásával, akár a riadt ábrázatával, mosolyognak rajta.

Margit szólal meg:

— Érdekes arcú ember. Ki ez?

Az érdekes arcú ember elsétált a terrasz előtt, köszönt Demkőnek s ment tovább.

— Gévy Pál.

— Gévy Pál, — ismétli meg Margit. Ez csak egy... De én azt kérdeztem, hogy kicsoda ez az ember.

Demkő utána kiált Gévynek:

— Pali gyere be egy percre.

Gévy megfordul, mosolyogva int, hogy rögtön jön s a kezével mutatja, hogy csak a közeli trafikbódéig megy el.

Amíg Gévy Pál megérkezhet, van vagy három percnyi idő. Demkő ezalatt ismerteti őt:

— Amerikából jött. Még gyerek korábanikerült oda, ott fejezte be az iskoláit, azután egyetemi tanár lett Csikágóban. Nagyon érdekes ember, jóllehet tanár volt, azért tagja lett egy gengszterbandának. Rengeteg pénzt szerzett, persze inkább mint gengszter, mint tanár. Azért kellett haza jönnie, — most közel hajol Demkő a Margit füléhez és úgy súgja: — mert gyilkolt. Megölt egy nőt.

— Borzasztó! — rémült meg Margit. — Nőt?

— Igen.

— Megölte?

— Igen.

— Hogyan? Agyonlőtte?

— Nem. Megfojtotta. És emiatt...

Demkőnek el kellett hallgatnia, mert megérkezett Gévy Pál.

Megtörtént a bemutatkozás, Gévyt hellyel kínálták, leült s máris folyt a beszélgetés. Margit érdeklődéssel leste Gévy minden szavát, nézte az arcát, figyelte a mozdulatait, különösen a kezén csodálkozott. Jóságos Isten, ezek a

finom, gyöngédnek látszó kezek! Ki gondolná? Nemcsak a kezekről, hanem erről a nyájas, rokonszenves emberről. Még hogy megölte. Meg—foj—totta.

A beszélgetésből egykettőre kiderült, hogy Gévy csakugyan Amerikából jött, amiben különben Bogár Margit egy pillanatra sem kételkedett. Az is kiderült, hogy többek között tanár is volt ott. És... sajnos, az még nem bizonyosodott be, hogy csakugyan megölte a nőt. Bár ha Demkő mondta, feltétlenül megölte.

— Tudod, — ép itt tartott elbeszélésében Gévy, — azután a katasztrófa után nem volt más, mint hazautazni. Menekülésszerűen távozni.

Hát csakugyan! Azután a katasztrófa után. Menekülésszerűen. Kétségtelen itt már semmi kétség. Pedig hát... csaknem hihetetlen. Milyen nyílt tekintetű férfi. Milyen jókedvű és nyugodt. Hogyan tehette mégis? Miért tette? Az a nő nagy bestia lehetett. Egy olyan nő, aki ilyen kedves, jóságos embert gyilkosságba hajszol. Biztosan tönkretette, vagy legalább is tönkre akarta tenni ennek a szegény férfinak az életét. Gyötörte, talán a féltékenységgel üldözte, minden napját, óráját megrontotta, s így nem esőha felülkerekedett szegény ártatlan férfin az állatöszön, úgy védte meg magát, ahogyan tudta, megfojtotta a nőt. Milyen gonosz nők vannak a világon!

Demkő és Gévy beszélgetéséből kiderült, hogy együtt jártak gimnáziumba, itt Pesten. Mindketten mulatságos eseteket kotornak elő

az emlékeikből, ezzel szórakoznak, de Margitot is szórakoztatni akarják. Hogy H. tanár úr, aki a német nyelvet tanította, mindig így fenyegette őket: Fijjú, vi-i-i-gyázz magaddra! És hogy ugyanaz a H. tanár úr nem tudott jól magyarul s a Csillagnak, mikor megharagudott rá, ezt mondta: „Olyan pofont csapok rajtad!” — azután még szellemesebben hozzáfűzte: „hogy csillagokat látsz“.

Demkő emlékszik jobban a régmúlt esetekre, csak épen nagyon is gyermekszájízűek a történetei, túlságosan csattanósak. Gévy nem emlékszik azokra, sőt csodálkozik rajtuk.

Ujra Amerikára terelődik a szó.

— Hallottam, — mondja Demkő —, hogy eleinte rossz sorod volt, mosogató legény is voltál.

Gévy nevet:

— Az épen nem. Tudod pajtás, a mosogató legényekről és cipőpucolókról szóló történetek csak mesék. Talán régen még megtörténhettek. De ma már odaát is csak úgy van a dolog, hogy vagy rendes foglalkozása van valakinek, vagy szaporítja a munkanélküliek tizenegynéhány milliós számát. Edénymosogató nincs, de van éttermi segédmunkás. Elhelyezi pedig a szakszervezet. Ha munkához jut, keres annyit, hogy megél, de öt saját szállodája sohasem lesz. Ennek a kornak már vége. Nagyjában ugyanazok a viszonyok ott is, mint Európában, csak a méretek mások. A különbségek csupán árnyalatok.

No, ez aztán nem érdekli Margitot. Unja az ilyen beszédet. Ostoba férfiúma, gazdaság és politika, — meg eféle. Nem hogy a tárgyra térnének. Inkább a gyilkosságot mesélné el Gévy. Meg is próbál akörül keringeni:

— Mondja, milyenek az amerikai nők? Szépek?

— Ó, igazán csak banalitással tudok erre a kedves kérdésre felelni. Vannak szépek is, csúnyák is. A legtöbb persze a középserű.

Margit elégedetlen maradt. Szűkítette a kört.

— És... szelidek? Jóké? Mondjuk: hűségesek?

— Bizonyára akadnak köztük hűtlenek is, — így szólt a felelet.

Akadnak! És: bizonyára... Milyen diszkrét ez az uriember. Ugy látszik, hogy harapófógóval sem lehet belőle egy áruló szót sem kihúzni. No de ez csak természetes. Fél a szerenésétlen.

— Hol lakol most? — kérdezte Gévytől Demkő. Csak úgy okosabb hiján, nehogy túlságosan belemerüljenek a hallgatásba.

— A Kutya-utcában.

— Hol? Kutya-utcában? Ezt meg kiről nevezték el? Fogalmam sincs róla, hol ugat ez a Kutya-utca.

— Budán. De nem ugat. Inkább kellemes esendben van... Amikor megérkeztem, a Hungáriába szálltam, mint előkelő idegen. De azóta annyira visszahonosodtam, hogy egy szerényebb lakásra lett szükségem. Csavargásaim közben véletlenül akadtam rá erre a Kutya-utcai lakásra. Annyira véletlenül, hogy amikor

elolvastam a kapura kifüggesztett, helyesírási hibáktól épen nem mentes cédulát s csak kíváncsiságból fordultam be a házba, még eszem ágában sem volt kibérelni a lakást.

— Mivel azonban valami szép háziasszonyra akadtál...

— Igen, egy öreg néninél lakom. Stílszerű néninél, pontosan beillik a környezetébe: Buđa, Kutya-utca hét; földszintes régi ház, a fala vedlett, az udvara macskaköves, eső után tócsák az udvar mélyedéseiben. Hát itt lakom én. A két szobám berendezése: régimódi, sötétre politurozott bútorok. A becsüs úgy diktálja be azokat a végrehajtónak: kétajtós fényezett szekrény. Apró karosszékek az egyik szobámban, a karfaikon horgolt esipketerítők. A néni, már mint a háziasszonyom, az előszobán túl a konyhában lakik. Mozdonyvezető özvegye, hatvanhat éves. Ő maga takarít rám. Régi, ócska, rozoga minden, a nénivel együtt, de a lakásnak ellenállhatatlan volt a vonzóereje, ki kellett bérelnem.

Margit érdeklődve nézett Gévyre, Demkő nem állhatta meg gúny nélkül:

— Mindig csodabogár voltál.

— Lehet. De... abban a lakásban születtem. Mintegy félálomban kerültem el a Kutya-utcaába, ezelőtt Csellő-utcának hívták, egyenest a hetes számú házhoz mentem s csak akkor eszméltem, amikor már benn álltam az előszobában. Hát, őszintén szólva, engem meghatott, hogy huszonnégy évi távollét után épen az a

lakás kiadó és épen az én számomra, amelyben sziblettem s kisgyerek koromban nevelkedtem. Mit bántam én, hogy nincs a lakásban úgynévezett komfort, hogy nincs fürdőszoba. Ha fürödni akarok, el kell mennem a Rudasba, vagy a Gellértbe. Annyi baj legyen, ahogy legújabb korunkban Pesten monóják.

— Nem is bántam meg, hogy ott lakom. A nénit úgy megszerettem, mintha az édesanyám lenne. Eltűrök én ott mindezt, mintha még ma is gyerek lennék, akinek semmi hiány meg se kóttyan. Elviselem az almaszagot is, mert az aztán van. A néni biztosan almát tart télen a szekrények tetején, s az almától még a paplanom is almaszagú.

Margit áhitattal hallgatta Gévyt, mert hát mindegy hogy mit mond, csak beszéljen, csak ő beszéljen. Rejtelmesen érdekes ember, még ezzel az almasaggal is. Margit még egy kísérletet tett, hogy valami szó, legalább elszólás, vagy célzás essék már arról a gyilkosságról is:

— Nem hittem volna, hogy maga olyan türelmes, olyan szelid. Olyan... mindenbe és mindenbe belenyugvó.

— Igen, — mélézött el Gévy. — Magamnak is azt kell hinnem, hogy felülmúlom önmagammat. Mert nem mindig vagyok ám én ilyen türelmes. Ezenkívül idegessé tesz például...

— Például?

— Például a motorberregés.

Margit csalódottan legyintett:

— Ó, a motorberregés mást is idegesít.

— Még engem is! — erősítette ezt meg Demkő. — Nem szeretem ha az ablakom alatt nyerit a gázló.

— Jaj! — sikolt fel Margit.

Gévy már szétnéz, nyúl a kalapja után a szomszéd szék felé, no mit adjon még elő?

— Hát igen. A lakásom gyönyöreiből. Bár-hogyan tiltakozom is ellene, meg kell innom reggelenként a kávé, melyet a néni az ágyam-ban szolgál fel. Mit monőjak? Olyan rossz ká-vét csak az én jó édesanyám főzött. Figekávé! ajánlja a néni. Ez nem árt a szívnek, mondja. Ez nem dönti idő előtt sírba az urat. Az apám is ilyent ivott, kilenevenkét éves korában halt meg, itt fekszik a Farkas-réten, Isten nyugosz-talja. Megkérdezem aztán: hát az ura? Akkor sóhaj, a néni. De nem túlságosan mélyről. A megboldogult is ilyent ivott, figekávé, de... a halottakról is meg szabad mondani az igazat, pálinkát is ivott. Kávé csak egyszer naponta, pálinkát többször. Meg is halt hamarosan, csak hetvennyole esztenőöt ért meg.

És így tovább, egyetmást még elmond Gévy a lakásáról és a háziasszonyáról, egyszer csak megnézi az óráját, dolga van, mondja, köszön és elmegy.

— Milyen kedves volt az a história a lakás-sal és azzal az öregasszonnyal, — mondja tüs-tént Margit. Igazán sajnálom ezt a szegény Gévyt, hogy le kellett lőnie azt a nőt.

— Megfojtotta, — javítja ki Demkő.

— Igen, megfojtotta. Még borzasztóbb. El tudom képzelni azt a nőt, azt a szörnyeteget, aki ilyesmit mivel egy ilyen angyali lelkű férfival.

Demkőnek kötekedő kedve támad:

— Margitka maga, úgy látom, nem is az áldozatot sajnálja, hanem a gyilkost.

Margit a homlokát ráncolja, haragos:

— Ugyan! Áldozat, gyilkos, ezek csak szavak. Hát ki az áldozat, ha nem ez a szerencsétlen Gévy, akinek attól kezdve szüntelenül félnie kellett, akinek ott kellett hagynia az egzisztenciáját? Maga Géza, nagyon elfogult és igazságtalan a barátjával szemben.

— Maga meg elfogult a javára. Ugy látom, hogy nagyon megtetszett magának Gévy barátom. Nem is csodálkozom. Egy ilyen érdekes férfi, aki embert ölt és ma mégis almával takarózik, dumát reggelizik és figekávé illata van. Gratulálok.

Ebben már volt valami komiszkodás. Margit megsértődött és ingerülten válaszolt, Demkő is megsértődött, összevesztek. Demkő felugrott, kezét csókolom, mondta és megindult a kijárat felé. Még szerencséje a főpincérnek, hogy elkaphatta:

— Szabad volna kérnem... Az az úr is elfelejtett fizetni, aki a nagyságos úr asztalánál ült.

— De hiszen nem is fogyasztott semmit.

A főpincér szemrehányón sóhajtott:

— Akkor fogyasztani is elfelejtett.

Margit is felállt. Megigazította a bluzát, egy elszabadult hajfürtöt a kalapja alá gyűrt, kiesít állt és töprengett. Vajjon mit kellene tennie? Demkövel persze már nem törődött, elfelejtette, hogy az is az asztalnál ült. Hanem az új eszménykép, Gévy Pál, az igazi férfi, óh! Szép, barna, a halántékán már őszes a haja, pedig alig lehet több negyven évesnél. És máris megölt egy nőt. És most elment. Csak azt lehet róla tudni, azt a prózai adatot, hogy a Kutya-utca hétben lakik. Valamit tenni kellene. Csak látszat, hamis látszat, hogy a férfi a támadó fél s az fut a nő után... El kell menni a Kutya-utcaába. Az öregasszonyt meg kell szerezni fegyverlársnak. Igen, elmegy, ott leselkedik majd a Kutya-utcaában s amikor Gévy nem lesz otthon, beszél az öregasszonnyal. A többi majd jön magától. Gévyért meghoz minden áldozatot. Néhány órai ácsorgás a ház körül, semmi. Az öregasszonnyal szövetkezni, mulatságos kaland, ennek a kalandnak a háttere. Hogy szenvedhet ez a szegény Gévy. Amikor éjszakánként megjelenik annak a nőnek a kísérteties alakja. Mert bizonyos, hogy megjelenik. Meg kell Gévyt szabadítani tőle. Fel kell oldani egy ártatlan remek férfit a bűne alól. Egy nőhöz, szerelmes nőhöz méltó hivatás.

Aznap azonban már semmit sem lehetett kezdeni. Elmúlt a délután, este felé járt az idő... Margit sietett a fodrászhoz, azután hazament, megvacsorázott. Otthonról kísétált a Tó-mozihoz, mert jegye volt a nyolcórás előadásra.

Még pedig két jegye, mert a Demkőé is nála maradt. Óvatosságból tehát elkísértette magát a szobalányukkal. Hogyha az a szélhámos, már mint Demkő, nem jelentkezik, ne vesszen kárba a másik jegy.

Félórája már, hogy ott lapul. Margit a Kutya-utcában, egy kapu alatt. Unatkozik, türelmetlen. No de végre! Feltűnik Gévy. Épen a hetes számú kapun fordul ki, megy el hazulról. Margit meglepődött sósággal fel.

De nem mozdul. Vár. Hátha Gévy otthon felejtett valamit, zsebkenőöt, pénztárcát, s még visszafordul. Isten ments, hogy találkozzanak, mert akkor vége a haditervnek. Csak amikor Gévy a legközelebbi sarkon elfordul a Krisztina-út felé, csak akkor merészkedik elő a rejtékhelyéről Margit. Szíve hevesen kalimpál, de legyőzi izgalmát, s bemegy a hetes számú kapun. A kaputól balra az első ajtón becsönget.

— Mi tetszik? — az ajtó nem nyílik ki, csak belülről kérdezi egy more hang.

— Kérem, itt lakik... jaj, nem jut eszembe a neve, egy mozdonyvezető özvegye?

— Balra a harmadik ajtó, — szól fedőleg a more hang.

Margit elmegy a harmadik ajtóig. És hirtelen felvillan a boldogító remény az eszében. Hátha nincs itthon az özvegy. Hátha nem szól a csengő. Megnyomja a gombot, jaj, a csengő szól, sikoltva berreg, cincog, nyikorog vagy mit csinál, de szól.

És már nyílik is az ajtó. Fehérhajú öregasszony áll az ajtóban:

— Tessék, — mondja barátságosan és elhúzódva utat enged Margitnak befelé a lakásba.

Margit belép a parányi bútorokkal zsúfoltan megrakott előszobába. Kellemesen lepte meg, hogy az öregasszony nem is kérdezte, mit akar. Kedves, jóságos néni, könnyű lesz vele meggyezni.

— Erre tessék a konyhába. Most már a konyhában fogadok, — ezt viszont ridegen mondja az öregasszony.

Margit zavartan megáll. Az öregasszony mintha érezné, hogy magyarázattal kell szolgálnia, folytatja:

— Nagy a konkurrencia. És kiesi a nyugdíjam. Nem járnak olyan sokan hozzám, hogy a rengeteg lakbért fizethessem.

Az öregasszony a vendég elé kerül, kinyitja a konyhaajtót, mutatja az utat.

— Kegyed is rég nem volt nálam.

Margit belép a konyhába. Zavara fokozódik. Szépen kigondolt ürügyei, hogy miért jött, mit akar, használhatatlanokká váltak. Az öregasszony úgy fogadta, mint régi ismerőst s mint akiről tudja, mi járatban van. Vajjon mit gondol róla ez a néni? És mit akar?

A konyha bútorzata is meglepő. Asztal, négy szék, két ócska szekrény; csipkefüggöny fedí el a takaréktűzhelyet. Az egyik sarokban valami furcsa eszköz, mintha rokka lenne. Mesekönyvben látott ilyent Margit, az elátkozott király-

kisasszony ült mellette és font éjjel-nappal. Alma, levendula, bors, gyömbér és kávé szaga tölti meg a helyiséget. Egy karosszékben óriási feketeleszűrű macska hever.

— Ferenc! Menj a helyedre, — parancsolja az öregasszony a macskának.

A macska leereszkedik a földre, megindul s hamarosan eltűnik a csipkefüggöny mögött.

— Tessék, — erre a kínálásra a karosszékre ült Margit.

Most kis szünet következett. Az öregasszony nyugodtan, jóindulattal néz a Margit szemébe, majd ezt kérdezi:

— Kártyából, vagy kávézaceból tetszik?

Margit fülig pirul zavarában. Kártya vagy kávézacc! E kettő közt kell választania. Hogy miként kapcsolódhatik a kártyával a kávézacc, akárcsak ellentétképen is, ezt nem érti.

— Az árak a régiek. Kártyából egy pengő. Kávézaceból csak ötven fillér.

Szentisten! — eszmél Margit, — ez valami jósnő. De nem is rossz, hogy jósnő, sőt annál jobb. Az öregasszony magyarázkodik:

— A kártya nagyon drága. Sok az adó.

— Kártyából is, kávézaceból is — kap Margit mohón, felvidulva a különös alkalmon.

Hisz akkor minden rendben van. Öreg, mosolygós boszorkány, ártatlan csaló, ezt könnyű lesz néhány pengővel cinkostársul felfogadni.

Az öregasszony barátságos, de mind komolyabb, már szinte átszellemült:

— Úgy, úgy a legokosabb. Fölveti a kártyát,

de azt is megnézi, mit mutat a Kávézacc. Mert a szellemek csintalan lények ám és néha megtréfálják az embert. Már hetek óta azt mutatja a kártya, ha magamnak vetek, hogy nagy események a házban! Egy férfi, a szívkirály, áll folyton mögöttem. Gondoltam is, no vén Garzóné, csak nem mégy férjhez?... Azután, hiába mutatja napról-napra ezt a kártya, csak nem történik semmi. Tetszik tudni, mókáztak velem a szellemek. Hamis volt a sugallat. Hát csak azért mondom, mert ilyesmi is előfordul ám.

Az öregasszony elővett egy csomag piszkos kártyát. Leült a kis asztalhoz Margittal szemben. Még a kezében tartotta a kártyát, de hosszan, mélyen nézett a Margit szemébe. Arcáról szinte elsimultak a ráncok, a tekintete végtelenül jóságos lett, mint egy anyáé. Margitnak el kellett volna ernyednie, elbűvölődnie... De mi lesz akkor a tervével? Mit tegyen, mit mondjon azután, ha már a fejére olvasnak valami nem létező helyzetet. Hohó, néni, azt már nem! Elszántan hirtelen hátra hanyatlott a karosszékekben. Lehunyta a szemét és sejtlemes hangon beszélni kezdett:

— Jaj egy férfit látok! Valahol itt a házban. Egészen közel. Mintha csak egy fal választana el bennünket tőle. Szörnyű titkok vannak a férfi életében...

Garzóné kínosan lepődött meg. De mivel hogy férfiről volt szó, a közelben, és szörnyű titkokról, eltátotta a száját és figyelni kezdett.

— A férfi elegáns, magas, szőke... nem, nem, barna! A halántéka körül már őszi. Szürke ruhát, barna cipőt visel. Az ujján... nines jegygyűrű az ujján, de nős... a felesége nem él, a férfi csak volt nős. A feleségét nem látom. Nines a közelben eltemetve. Messze, messze van... Most tengert látok, nagy hajót, kikötőt... A magas barna férfi felszáll a hajóra...

Margit felsikolt. Az öregasszony sápadt, reszket az izgalomtól. Margit gyorsabban, szinte önkivületben folytatja:

— Egy asszony árnyéka követi. A halott felesége árnyéka. A nő sír és vádolja a férjét, jaj, ez a férfi, távol, messze földön, Amerikában, megölte a feleségét!

Most Garzóné sikoltott fel:

— Ne, ne tovább! Tessék abbahagyni.

Margit egészen belesüppedt a karosszékekbe, szemét még lehunyva tartotta, mélyeket, egyenleteseket lélezett, mintha aludna.

Majd kinyitotta szemét, ásított, csodálkozva nézett körül:

— Mi az? Hol vagyok? Mi történt velem?

Garzóné áhitatos csodálattal nézett rá:

— A hölgy nem tudja?

— Nem.

— Nem emlékszik semmire?

— Mire? Nem.

— Istenkém, Istenkém!

— Csak... mintha elaludtam volna egy percre. Ó, ez már máskor is megtörtént velem.

Különösen ha valami rendkívüli lénynek a közelébe kerülök. Ne haragudjon, kérem.

Margit az asztalon heverő kártyára tekintett:

— Igen, igen. Akkor... tessék talán kirakni a kártyát.

Garzóné tagadólag rázta a fejét:

— Dehogy is rakom ki. Dehogy vetek én kártyát kegyednek. Mi az én tudományom a hölgyéhez képest! Még a szívem is elzsibbadt attól, amit hallottam. Jaj gyere elő Ferenc, csókolj kezét a hölgynek. Ferenc!

A macska elősompolygott, lustán, lassan, Garzóné tölt rajta egyet s a macska csakugyan megnyalta a Margit lefelé csüngő kezét. Azután mint aki dolgát jól végezte, vissza sompolygott a függöny mögé.

— Csakugyan nem emlékszik, lelkem nagysádkám arra, ami történt? — kérdezte Garzóné újra, mintha most már a vihar multán, csillapult volna izgalma s kissé kételkedni is kezdett.

— Nem, felelte Margit ártatlan tekintettel, — mondja el hát, hogy mi történt, hisz majd elemészt a kíváncsiság. Csak nem mondtam valami borzalmasat?

— De bizony épen hogy nagyon is borzalmasat tetszett mondani. És minden szó, de minden igaz, amit mondott. A szürke ruha... barna cipő... meg hogy a halántéka körül ősül...

— Kiről beszél?

Garzóné elismételte Margitnak, amit tőle hallott. Kiszínezve, megtoldva, a foglalkozásával

vele járó bőbeszédűséggel. Ki hitte volna, ki hitte volna? Mert hát olyan derék, tisztességes embernek látszik az illető úr.

— De most már félek vele egy fedél alatt lakni, egy gyilkossal. Felmondani neki meg épinséggel nem merek. Jaj, mitévő legyek?

Nem hagyta abba a siránkozást:

— A legnagyobb baj az, hogy már abban sem vagyok biztos, megfizeti-e majd rendesen a lakbért?

És itt, hogy erre kellett gondolnia, Garzóné elsírta magát.

— Ne féljen, néni! — vigasztalta Margit. Ha már ennyit megtudtunk róla, akkor mindent szépen elintézünk. Nincs magának még egy kiadó szobája? Mert ha én egy éjszakán át egy fedél alatt alszom valakivel, akkor minden gondolatát kitalálom, mert megálmodom, érti?

— Ne—em, — szípogeta Garzóné. — Sajnálom, csak két szobám van. Mindkettőt az a... az a gyilkos bérlí. Jaj, minek is vezérelte ide hoz-
zám a rossz szellem. Mert gyilkos ám, annak kell lennie, hiszen két szobát bérel és azt sem tudni miért, amikor egész nap nincs itthon.

— Csak egy bejárata van a két szobának? — firtatta Margit.

Garzónénak egy pillanatra megint világos-
ság, azaz gyanú villant át az eszén; aki min-
dent tud, még a hétepcsétes titkokat is tudja,
hogyan kérdezhet ilyesmit? De csakhamar újra

előtötte a jótékony borulat és készségesen felelt.

— Az egyik szobának külön bejárata van, erre a konyha felé, — és a függöny möge mutatott.

Margit félre lebbentette a csipkefüggönyt, láthatta a barna ajtót.

— Nagyszerű! kiáltott fel és nyomatéku-
l még a homlokára is esapott. — Ide jöve-
k lakni. Maga majd azt mondja, hogy a keresztlány-
a vagyok, váratlanul érkeztem s egy-két héti-
g maradok. A lakó úr addig megférhet egy szobá-
ban is... Azután majd meglátjuk, mik derül-
nek még itt ki. Csak az a fő, hogy úgy cseleked-
jék, ahogy én kívánom, — Margit szinte szug-
gerálón nézett Garzóné szemébe. — Mindéne-
kelőtt azt állítja, hogy ismer engem. Ezt csak a
hatalmam bebizonyítására sugalmazom neki s
meglátja esküszik rá, hogy már találkoztunk
valahol s ismerősök vagyunk.

— Ó, ó, — sópáncodott Garzóné. — Én azt
hittem, lelkecském, hogy csak bolondítom a né-
peket azzal a kártyavetéssel, meg jóslással. És
most látom, hogy milyen csodák vannak. Aki
csak visszajött meg újabb feleket küldött, mind
azt állította, hogy betűről-betűre igazat jósol-
tam. Na persze én csak eszköz vagyok és a szel-
lemek az én számon keresztül nyilatkoznak
meg.

Margit azt füllen-
tette otthon, hogy egy ba-
rátnője meghívta magához nyaralni. A füllen-

tés sikerült, mert hiszen a Margit édesanyja Balatonfüreden üdült, a férfiak, illetve apák meg olyan hiszékenyek. A szobalánnyal bepakoltatott, azután még apja fülehallatára rendelt egy takszit. Az apa lekísérte lánykáját a kocsig, ő mondta be a vezetőnek, hogy a Kéleti-pályaudvarra.

Margit a körúton megállította a kocsit:

— Forduljunk vissza, kérem a Kutya-utca sarkán álljon meg.

— Hol van az a Kutya-utca? — csodálkozott a vezető.

Margit elmagyarázta, hol van a Kutya-utca. Azzal épen nem törődött, hogy a soffőr megértően mosolyog. Mintha mondaná: — Ahá, becsaptuk az öreg uracsját, a hölgy alighanem tilosban jár.

Margit beköltözött a Garzónétól bérbevett szobába, amelyet az öregasszony előadása szerint, Gévy nagyon szívesen engedett át, a váratlanul megérkezett rokonnak.

Már az első éjszaka után, reggel, beszámolt Garzónénak arról, hogy mit álmodott. Gévy Pál a rejtelmes albérlő, amint az álom hitelesen mutatja, nagyon gazdag úriember. Koldúszegény leányt vett feleségül. A nő nem szerette az urát, hűtlen volt hozzá, megesalta még a komornyikjával is . . .

— Istenkém, Istenkém! — csapkodta össze a tenyerét Garzóné. Egy ilyen gyönyörű szép embert. Mert majd meglátja, olyan ez, mint egy gróf. Ó, ó, még hogy az a koldus, akit a

nyomorúságból emelt magához. Hát most már én is azt mondom, hogy ez a világ megérett az elpusztulásra. Na ha megesalta, akkor én, özvegy Garzó Andrásné is azt mondom, hogy megérdemelte a sorsát. Pedig ami a számon, az a szívemen. De, Margitka kedves, arról tetszett-e álmodni, hogy fizet-e majd nekem pontosan ez az úriember?

Margit bólintott. Hogy bizony ő arról is álmodott:

— Fizet. Még szép ajándékot is kap tőle a keresztmama.

— Ó, ó, hogy milyen gonosz teremtések is vannak a világon! — sóhajtotta boldogan Garzóné, gonosz teremtés alatt csakis azt a nőt értve. — Látja, látja, lelkem kisasszonykám!

— Tessék csak engem tegezni, mintha valóban a keresztlánya lennék. Nehogy eláruljuk magunkat.

— Jól van, jól; fő, hogy fizet majd az a dörög, becsületes ember. A Jóisten áldja meg még azt a helyet is, ahová lép.

Gévy Pál este későn járt haza, délelőtt aludt, déltájban kelt fel és felöltözködés után szinte észrevétlenül távozott. Margit nem erőltette a találkozást, a negyedik napon mégis szembe kerültek egymással az előszobában.

Gévy meglepődött, de zavar nélkül, kedvesen mosolyogva üdvözölte a leányt.

— Kezét csókolom, Margitka. Hogyan került maga ide?

Garzóné felfülett a konyhában, oda húzó-
dott az üveges ajtóhoz és hallgatózott. Kissé
nagyot hallott már öregkorára, nem értett
meg minden szót, és a függönyt félrehúзва ki-
lesett s a bizalmas mosolyokról is látta, hogy
a férfi és a lány úgy beszélgetnek, mint akik
ismerik egymást. Előre megmondta, hogy el-
bűvöli a férfit és az azt hiszi majd, hogy is-
meri, — motyogta Garzóné.

— Egy kis családi háborúság miatt elköl-
töztem hazulról, — felelte Margit, — s most itt
leszek a keresztanyámnál, míg otthon a vihar
elül. Tudja, Demkő miatt. Erőltetnek a szü-
leim, hogy menjek hozzá feleségül.

— Hát... a háziasszonyom a maga ke-
restanyja?

— Igen. Miért csodálkozik?

— Milyen kellemes meglepetés. Bár...
azért még is csak zavarban vagyok, mert...
talán többet beszéltem róla a multkor, mint
kellett volna. Bocsásson meg.

— Ah, nem tesz semmit. Ugyis tudom,
hogy a férfiak nem kedvelik az öregasszonyo-
kat. Vagy legalább is kómikusoknak fogják
fel őket... Épen azért nem szoltam a mult-
kor semmit. Nem akartam zavarba ejteni.
Meg aztán, más oka is volt a hallgatásomnak.
Demkő ugyanis olyan féltékeny, mint egy
Otelló. Még képes volna...

Itt Margit elhallgatott, szünetet tartott,
azután komoran, tragikus pózban így fejezte
be a mondatot:

— Képes volna megfojtani.

Jaj. Valami esattant bent a konyha követén. Garzóné ijedtében leejtett egy tányért.

— Megfojtani? — Gévy felkacagott. — Vagy nagyon rossz, vagy túlságosan jó véleménynyel van maga, Margitka, arról a Demkőről... No de milyen kár, hogy csak most találkozunk. Nekem már mennem kell, és remélem, ezentúl gyakran látjuk egymást. Kezét csókolom.

Margit még akkor is elgondolkozva nézett Gévy után, amikor Garzóné kilépett a konyhából, elégedetten hunyorogva:

— Csuda, csuda. Úgy beszélgettek, mintha száz éve ismernék egymást.

— No ugye? — diadalmaskodott Margit.

— Bizonyos a tett, lelkem kisasszonykám. Szentbizonyos. Elsápadt, láttam. Olyan fehér lett, mint a fal, amikor maga a fojtogatásról beszélt.

— És reszketett.

— Láttam én, mindent láttam, kisasszonykám.

— Margit! — javította ki Garzónét, — a keresztlányát csak nem kisasszonyozza keresztanyám.

Este Gévy virágot vitt haza Margitnak és egy kiló valódi kávét Garzónénak. A jóslat tehát valóban szentírás Garzónében csak úgy bizsergett a boldogság. Fizetni fog ez a derék úr, fizetni. Lám, az első ajándék már meg is érkezett. Bár... lehet, hogy a kávét önző

szándékkal vásárolta Gévy úr, hogy ne kelljen tovább innia a figekávé. Pedig... ő ezután is figekávé kap, mert az nem árt a szívnck. Öregasszony, az más, annak már egyis mindegy, az már finom babkávéből is készíthet magának egy-egy csészére valót.

— Finom ember! Tizenhat pengős kávé hozott, — lelkesedett Garzóné.

— Megmondtam előre, — fölényeskedett Margit.

Garzóné váratlanul haragosan rázta meg a fejét, mint egy nősténytigris:

— Nem megfojtania kellett volna azt a eudart, hanem elevenen elégetni. Mint a boszorkányokat az ókorban.

— Középkorban, néni.

— Hát középkorban. Nekem az is ókor, mert régen volt, és még nem is éltem. Elmúlt, tehát ókor. De kár, hogy elmúlt. Még hogy egy ilyen kiváló embert bűnbe sodort az az elvelemült.

A két nő, ha Gévy nem volt otthon, szüntelenül róla beszélt. Milyen finom, aranyos, jólelkű, igazi úriember. Ártatlan abban a dolokban, mint a ma született bárány. Mert hogy olyan szolid. Azután... bizonyos, elvesztette a türelmét. Vannak nők, akik az Űristen legfűrelemesebb angyalát is kihoznák a béketűrésből. Épen az ilyen szolidtól azután minden kitélik, ha a végletekig fölizgatják. Garzóné bevallotta, hogy egyszer egy kanecót ő is a megboldogultnak a fejéhez vágott, mert az a Te-

remtő tudja hányadszor, megint italosan jött haza. Nem történt nagyobb baj, csak a kanesó tört darabokra. Ez a Gévy úr olyan jólelkű, hogy szinte már pipogyának látszik. És mégsem pipogya. De nem ám. Talpig férfi ő. Hiszen bebizonyította. Tettel bizonyította be, mert nem is szabad túrni egy asszony bitangságait.

Margit oly szerelmes volt már Gévybe, hogy szivdobogást kapott, ha' az a kezét megérintette. Még hozzá a kezével, azzal a saját tulajdon két bűnös kezével, óh! És hogy mit álmodott Margit éjszakánként? Mindent megálmodott. Multat, jelent és jövőt. Garzóné délelőttönként csak úgy szívta magába Margit szavait, ahogy az álmaait feltárta s Gévy úrról beszélt. Rettentő gazdag ember, csak még ott van a vagyona Amerikában. De majd pénzzé teszik odaát ingatlanát és ingóját a barátai. A pénz rövid időn belül megérkezik. Itt fog megnősülni, Budapesten. — Margit rejtelmesen mosolygott.

Na, abban az egyben tévedsz, nem téged fog elvenni, — gondolta nem kis kajánsággal Garzóné, de csak tovább hallgatta Margitot.

... Pesti lányt vesz el feleségül Pali, bár azután nem maradnak itt, hanem szakaadtalanul utaznak majd, megfordulnak a világ minden táján. Indiában egy óriási kastélyban laknak majd, ahol már várják Palit és a nejét.

Garzóné elfordult. Megijedt, hogy Margit megérzi, mit gondol ő most, újsütetű kereszt-

lányáról. Nem, sokkal jobbat kíván Gévy úrnak, mint egy ilyen lányt, aki még a lába bőrmujját is vörösre festi és a lyukas harisnyát nem javítja ki. Ha leszakad valamije, hát biztosítótűvel erősíti meg, ahelyett, hogy megvarrná.

Egy hét múlva, esti időben, együtt ültek hármasban Margit szobájában. Még nem gyújtottak villanyt, pedig már besötétedett. Garzóné az ablaknál ült, háttal a fiataloknak, — így ajánlja ezt a kártya, a kávézaccról nem is szólva.

— Margitka! — suttogta Gévy mámorosan és közelebb vonta magához a nagyon is enyhén védekező leányt.

Ez a suttogva elsőhajtott „Margitka” napok óta tartó előkészítő epedés utolsó láncszeme volt, ez után már nem következhetett más, csak hogy megcsókolják egymást. Először Gévy csókolta meg Margitot, majd Margit, önfeledten, ahogy illik, viszonzta a csókot.

Gévy átölelte Margit nyakát, Margitot elöntötte a boldogság és fátyolos hangon könyörgött:

— Jaj, meg ne fojtson!

Együttal azonban fürkészően nézett a Gévy szemébe. Figyelte, hogy mi lesz a szavai hatása.

Tompa bódulat, semmi más. Szimuláns megátalkodott tagadó ez a Gévy. Margit csen-

gő hangon, hogy Garzóné is hallja, hirtelen így szólt:

— Pál! Most mondjon el mindent.

Gévy megzavarodott. Csak annyira, hogy bódulata elszállt. Mit kellene elmondania? Mi következhet a esók után? Minek ide vallomás? Vagy nagyon ravasz a kislány? Azt kívánja, hogy most rögtön kérje feleségül?

— Pál! Vallja meg töredelmesen a bűnét? Mi úgysis tudunk mindent és mi már megbo-
csájtottunk magának.

Úgy? — eszmélt fel Gévy. Hát arról van szó? Arról a kényes esetről? Ez igazán kel-
lemetlen.

— Hát tudják? — és a Gévy hangja rekedtté
torzult a szégyentől.

— Mindent tudunk, — jelentette ki lesujtó
tárgyilagossággal Margit.

— A kártya mindent tud — zúgította Gar-
zóné.

Demkő mindent elmondott, — toldotta meg
Margit.

— Lehetetlen. Mert honnan a csodából tud-
hatott az esetről Demkő.

— Nines örök titok, — böleselkedett Margit,
— előbb-utóbb minden kiderül.

— Bá-á-á-ámulatos, — nyugtalankodott
Gévy.

— Én a nőt ítélem el. Csak a nőt, — szólt
közbe Garzóné.

Gévy nem tudta, mit mondjon. Csak úgy
fapkodott, nem is szavak, hanem gondolatok

után. Ostoba helyzet, okosan el sem intézhető:

— No igen ... a közfelfogás a nőt ... de hát ... szégyenlem, nagyon szégyenlem, hogy kiderült. Bocssássanak meg, de én azt hittem, hogy tökéletesen diszkrét voltam.

— Diszkrét? — lepődött meg Margit. — Hát maga előre megfontolt szándékkal tette. Én azt hittem, hogy hirtelen felindulásában.

— Felindulásomban semmi esetre sem. Azonban, ha már ennyire vagyunk, meg kell vallanom, hogy aznap este sok bort ittam és pezsgőt is. Bizony kissé mámoros voltam ... De miért beszélünk erről? Igazán kínos nekem, különösen maga előtt, Margitka.

Margit felugrott, felkattintotta a villanyt. A hirtelen világosságban úgy állt a szoba közepén, mint egy tragédia hősnője.

— Csak beszéljünk róla, Pál! Az ilyen élményekkel előbb-utóbb le kell számolni. Hallgatással úgy sem lehet a gyötrő emlékek elől elbújni.

— Nem is gyötrő, — legyintett már csaknem bosszusan Gévy. — Csak a feszegetése a dolognak, ez a tüzetes megtárgyalása, ez a kellemetlen.

— Hát nem bánta meg? — riadozott Garzóné.

— Dehogyan. De még mennyire megbántam. Csak hagyják már, Margitka, — fordult a lányhoz Gévy, — hisz' az egész jelentéktelen dolog, szóra sem érdemes. Nincs oka, Margitka, hogy megrójon, mert akkor még nem is

mertem magát. Az az ostoba Demkő! Hogy mi-
nek jár az ilyen ... fráternek a szája. Olyan
ez a Pest, mint egy nagy falu.

Gévy ingerülten lépdelt föl-alá a szobában.
Egy ideig mind a hárman hallgattak. Amikor
Gévy végre lecsitult és leült, Margit oda lé-
pett hozzá, gyöngéden megsimogatta a homlo-
kát s szeliden, jóakarón biztatta:

— Most mondja el szépen, nyugodtan, ho-
gyan történt az eset.

— Ugyan! Szégyenlem. Ostoba, banális tör-
ténét, mint minden hasonló. Mondtam már,
hogy szóra sem érdemes. Azt is mondtam, hogy
azon az estén kissé sokat ittam. Már nem is
emlékszem, hol ragadt rám az a nő. Sétáltunk,
elkísért a kapuig, földszintes a lakás, ugyebár,
alacsony az ablak ... higgye el, még a nevét
sem tudom, azóta sem láttam.

Margit türelmetlenül vágott közbe, még a
lábával is dobantott hozzá:

— Ne erről beszéljen! Erre senki sem kí-
váncsi. A gyilkosságról akarok mindent tudni.
Beszélje el elejétől végig ...

— Gyilkosságról?

— Igen. Könnyítsen a lelkén. Látjuk, hogy
szenvéd. Ne legyen zavarban, ne szégyenkez-
zék, ne féljen, mi ... én már megbocsájtot-
tam magának. Tudom, hogy csak a nő lehetett
az oka.

— Gyilkosság? ... Nő? — akadozott Gévy.

És ámult, megriadt, de leginkább valami
olyan érzés feszítette, amely bármely pillanat-

ban harsogó kacagásban robbanhatott ki belőle.

— Kezdje hát. Hol történt, mikor történt? Mit vétett maga ellen az a szörnyű nő?

— Miféle nő?

— A felesége. Akit maga megölt. Akit sajtókezőleg fojtott meg.

Ejnye! Ennek fele sem tréfa. Hiszen az ilyen ostoba játéknak kellemetlen következményei is lehetnek. Gévy már nem tudott volna kacagni. Inkább megijeót. Itt komolyan kell mentegetőznie:

— De kérem . . .

Garzóné ellentmondást nem tűrő hangon szólt rá:

— Magának jelentkeznie kell a rendőrségen.

Csak így mondta: magának. Még szép, hogy nem tegezte. Egy gyilkost!

Margit folytatta:

— Magának el kell szenvednie a büntetését és akkor megnyugodott, tisztult lélekkel új életet kezdhet, — biztatóan nézett Gévyre.

— Hagyják már abba! — kiáltott fel Gévy. — Egy szót sem értek az egészből. Micsoda komédia ez? Ki találta ki ezt az örült viccet?

Garzóné nem tágitott:

— A kártya mindent elárult. Maga megölte a feleségét, mert hűtlenségen érte.

— Ne tagaadjon, Pál, — segített Garzónénak Margit. — Előttünk hiába tagad. Inkább könyölytsen a lelkiismeretén. Én szívesen leszek

azután a segítségére. Megosztom magával a szenvedést ... Demkő elárulta magát.

— Ha itt lenne most az a Demkő, hát ... Példátlanul hazug fráter. És maga, aki ismerhetné őt jól, ilyen badarságot elhitt neki? ... Várjunk csak ... ha jól értem, én a feleségemet Amerikában megöltem ...

— És ezért kellett onnan elmenekülnie. Maga előttem mondta Demkőnek, hogy azután a katasztrófa után nem volt más hátra, mint menekülésszerűen távozni.

— Ó, az után a katasztrófa után! — Gévy kacagott. — Elvesztettem minden pénzemet a tőzsdén. Áldozata lettem a fekete napnak ... És ami a gyilkosságot illeti, itt az útlevelem ... nőtlen vagyok, sohasem volt feleségem, félévi szabadságra jöttem haza, egy hónap múlva utazom vissza. Tessék.

Margit csak rátekintett az útlevélre s elernyedtt. Kezvetlenül szólt:

— Akkor mit bolondítja az embert?

— Én? Hát én mondtam, hogy megöltem valakit?

— Az ellenkezőjét sem mondta! Ugy viselkedett és úgy beszélt, hogy meghagyott minket abban a hitben.

Garzóné nagyot sóhajtott:

— A huncut szellemek már megint a falhoz állítottak. Mondtam ugye, hogy a mai világban a szellemeknek sem hihet az ember. És én bolond, minden este és reggel egy miatyánkot imádkoztam az úr lelkiüdvéért.

Margit is sóhajt, és csak úgy magának mormolja:

— Akkor holnap haza költözöm.

Garzóné erre is csak lemondóan legyint, hogy már neki az is mindegy. Végül pityereg-ni kezd:

— Nem történik már énvelem semmi az életben. Csak minden nap közelebb kerülök a sírhoz. De nem baj. Ott volna már nekem jó, szegény öregem mellett pihenni, békességben.

— Margitka! — Gévy elpirul. — Ne menjen még haza. Annyi mindenről szeretnék még magával beszélni.

— Velem? — csodálkozik Margit és végig nézi Gévyt.

— Igen, magával. Nem haragszom egy cseppet sem. Bolond história volt, de hát mit tegyünk, ha Demkő barátunk, az az örült hazudozó...

— Demkő legalább hazudni tud. Legalább érdekes ember. De maga...

— Még mindig gyilkos vagyok?

Margit gúnyosan nevet:

— Maga? Nem. Épenséggel nem. Hanem... egy töröl metszett nyárspolgár.

Regénymelléklet
és gyermekujság
nélkül ne fogadja
el az árúsítótól a lapot!

A

film **SZINHÁZ** *irodalom*

minden számához
teljes, befejezett
irodalmi regényt
ad mellékletül

Minden szerdán

40 fillérért

152 oldalt ad a

film **SZINHÁZ** *irodalom*

Centrum Kiadóvállalat rt. Budapest.

